

Kommunemøte Bømlo

22. juni 2026.

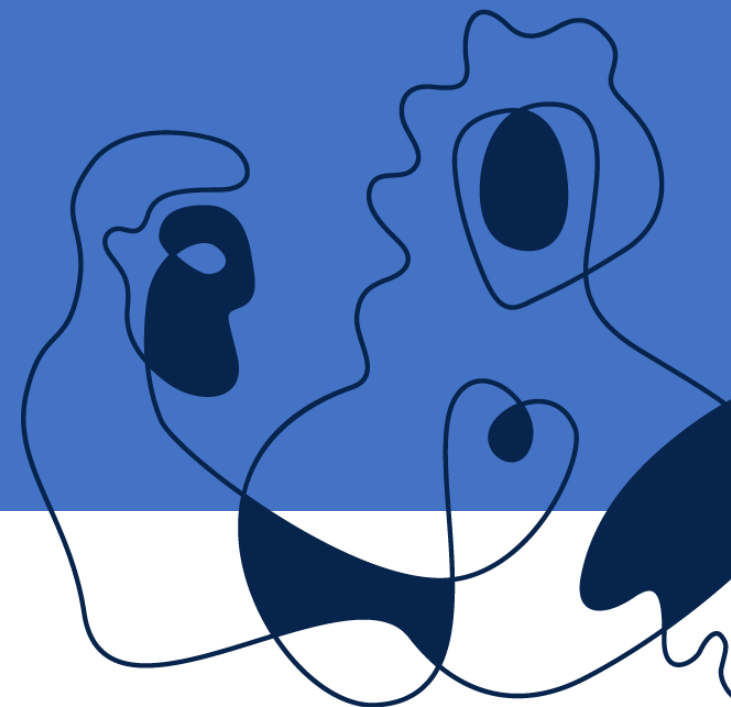
Statsforvaltaren i Vestland

Marit Lunde

Håvard Rød

Statsforvaltaren i Vestland

22.06.2026

Planstatus i Bømlo kommune

De jobbar godt og systematisk på planområdet

- Samfunnsdel – vedteken i 2025
- Styrke koblinga mellom plan og økonomi gjennom handlings- og økonomiplanen
- Arealdel snart til godkjenning etter lang tids jobbing...

Kommuneplanen sin samfunnsdel

FN SINE BEREKRAFTSMÅL

KPS
2025 - 2035

Kva er ein sunn kommuneøkonomi?

§ 14 -1 Grunnleggande krav til økonomiforvaltningen

- *Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid*
- *Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling*
- *Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko*

§ 14-4 Økonomiplan og årsbudsjett

- *Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp*
- *Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på.*
- *De skal også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser.*
- *Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret*
- *Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.*
- *Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.*
- *Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.*
- *Departementet kan gi forskrift om bevilgningsoversikter, økonomiske oversikter og oversikter over utviklingen i gjeld*

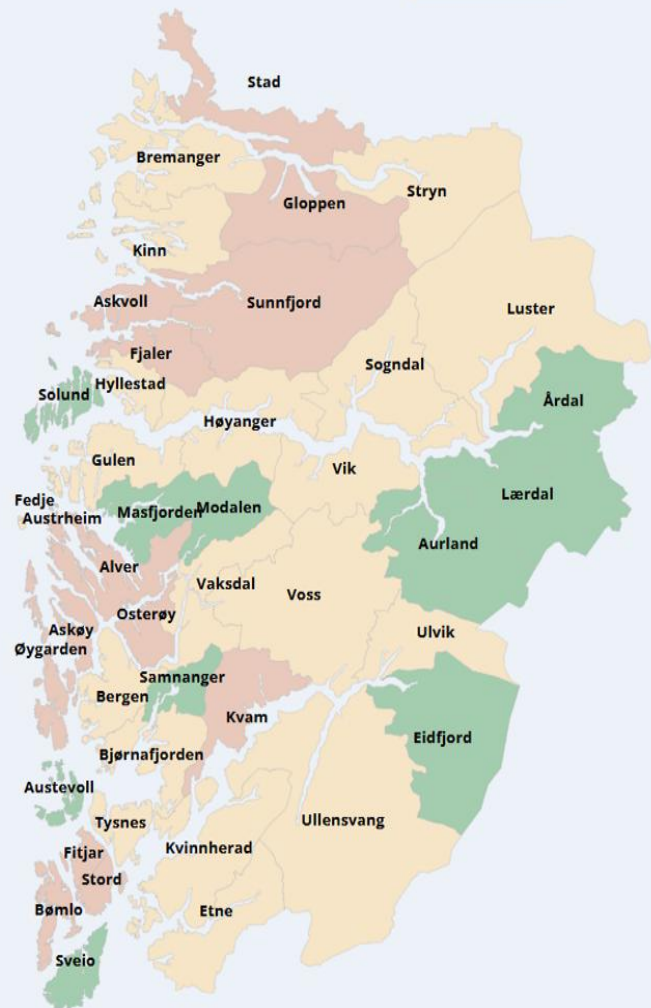

Finansielle måltal

- Plikt for kommunestyret til å fastsetje finansielle måltal
- Dette vil kunne bidra til å auke bevisstheiten om langsiktig økonomiforvaltning
- Det vert ikkje stilt nærmare krav til val av måltall og kva nivå måltala bør liggje på. Dette må vurderast individuelt for den enkelte kommune
- Måltala må fastsetjast slik at de gjenspeilar kva som skal til for å oppnå ei forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling

Kommunal økonomi

Stjul kart Vis kart

14

Svak

+8

19

Middels

+4

10

God

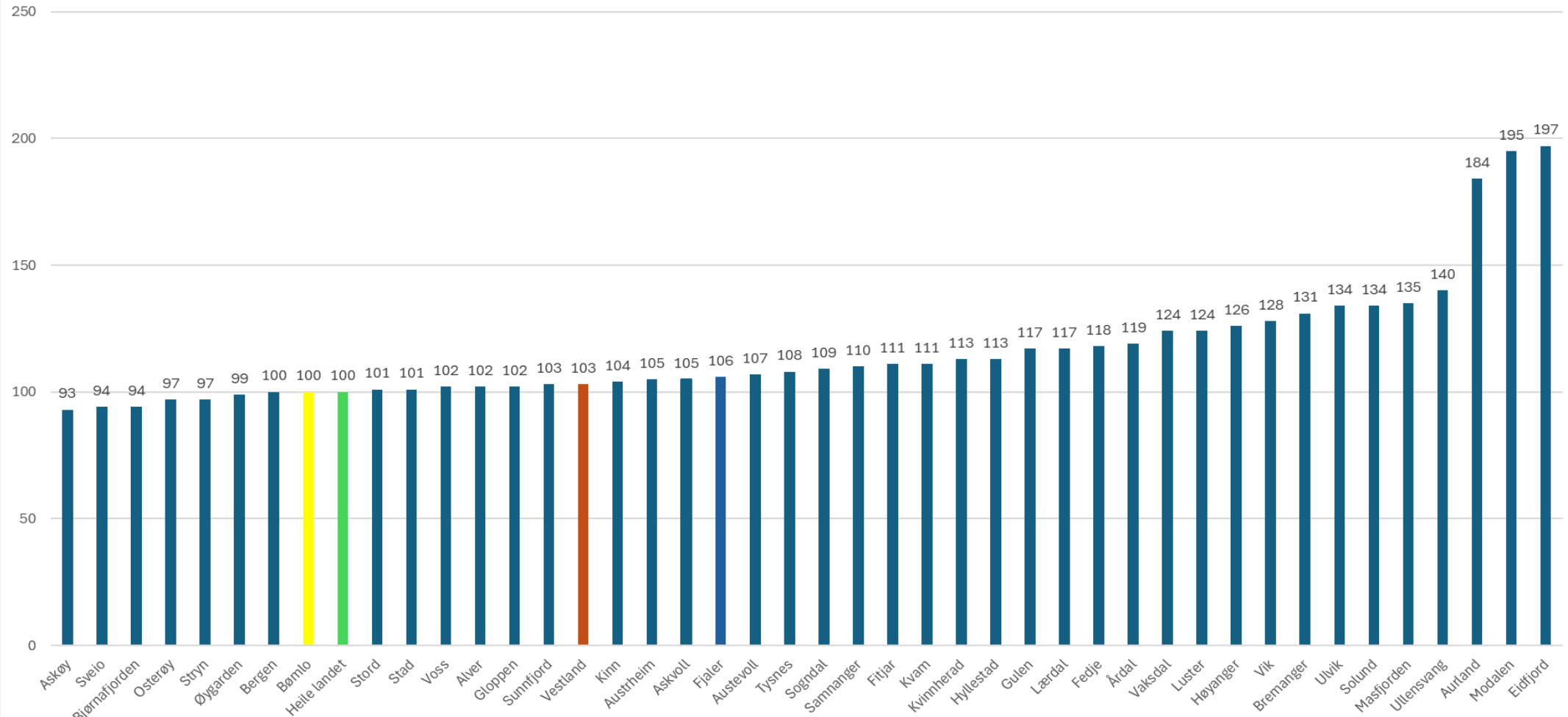
+1

- Kommunebilde for Vestland – 43 kommunar
- Bedre samla resultat etter 2025 enn etter 2024
- 18 kommunar med negativt resultat (22 i 2024)
- Netto driftsresultat var samla 0,6 % av brutto driftsinntekter (utanom Bergen ca. 0,4 %)
- Disposisjonsfond om lag uendra for kommunane u/Bergen, frå 4,3 mrd. kr. til om lag 4,1 mrd. kr. (ca. 9 %) (Bergen om lag 2,8 mrd. kr. som året før, som utgjør 9,1 %)
- Høgare lånegjeld har ført til ein betydeleg auke i renteutgiftene siste åra.
- Eit høgare rentenivå har også bidrege til høgare renteinntekter.

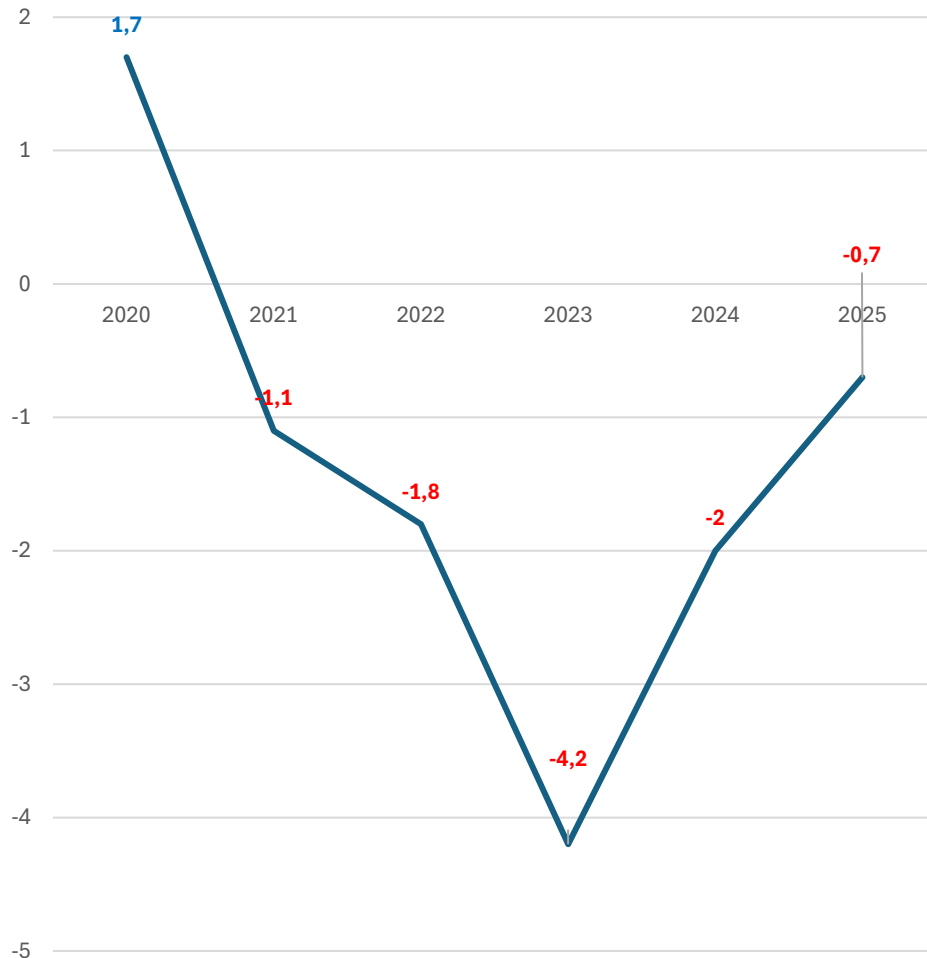

Frie inntekter korrigeret for variasjonar i utgiftsbehov inkl. tilleggsinnt.
Kommuneproposisjonen 2027

Netto driftsresultat i % av br. driftsinntkter kommunekasse

ROBEK:

- Innmeldt i ROBEK i juni 2026 – etter KL § 28-1, bokstav c og d

- Årsak:

- inndekking av meirforbruk frå 2023 vil gå utover to år (bokstav c)

- oppsamla meirforbruk ved utgangen av 2025 utgjør over 3 % av driftsinntektene (bokstav d)

Konsekvens:

- ❖ Kommunelovas § 28-3: opptak av lån og inngåing av leigeavtalar (som påfører kommunen framtidige utgifter, utover dei fire neste budsjettåra) skal godkjennast av departementet.
- ❖ Kommunelovas § 28 – 4: Kommunestyret skal vedta ein tiltaksplan som sikrar at økonomien kjem i balanse. Denne skal fastsetjast seinast 31. desember. Tiltaksplanen skal sendast til departementet (Statsforvaltar) så snart som mogeleg.

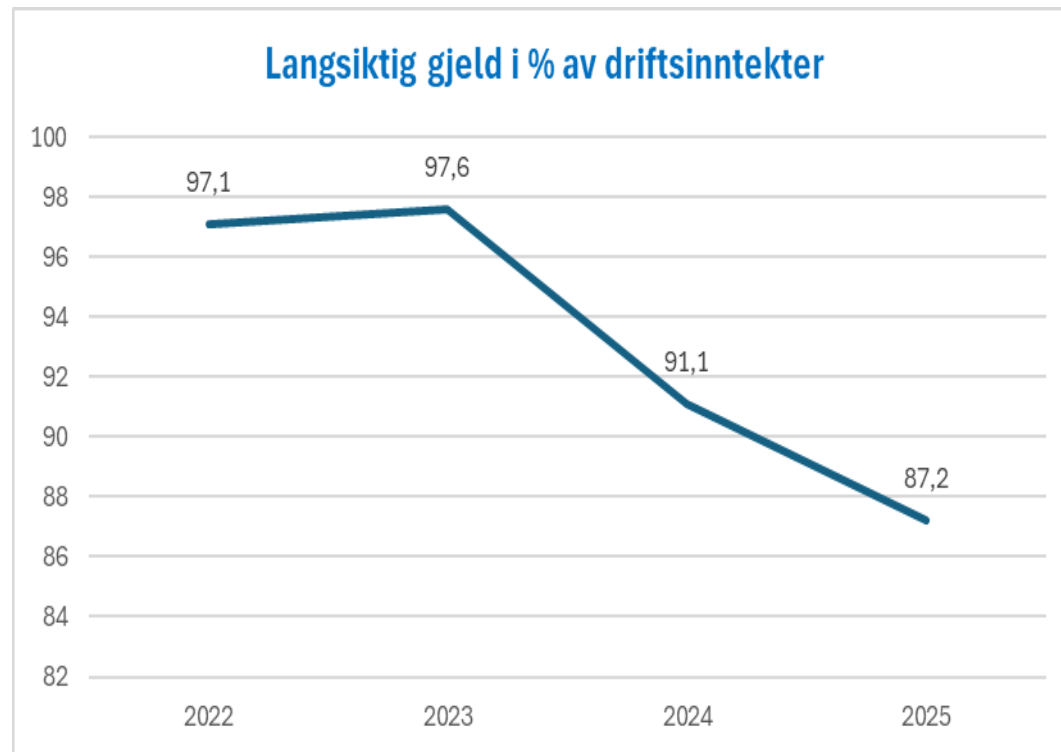

Tiltaksplan:

- Robek-registrering for Bømlo kommune blir gjort på grunnlag av års-rekneskapen, og fristen for å fastsetje ein tiltaksplan er 31. desember i år. Vi har gitt samtykke til at kommunen kan la tiltaksplanen inngå i budsjett 2027 med økonomiplan 2027-2030, og ikkje utarbeide ein eigen tiltaksplan.
- Statsforvaltaren rår til at inndekningstida ikkje går ut over 4 år frå det året meirforbruket oppstod (sjå vårt brev frå 16.03.26.)
- Vi vil vurdere plan for inndekking av meirforbruk nærmare i samband med lovlegkontroll av revidert budsjett og økonomiplan.

Langsiktig gjeld

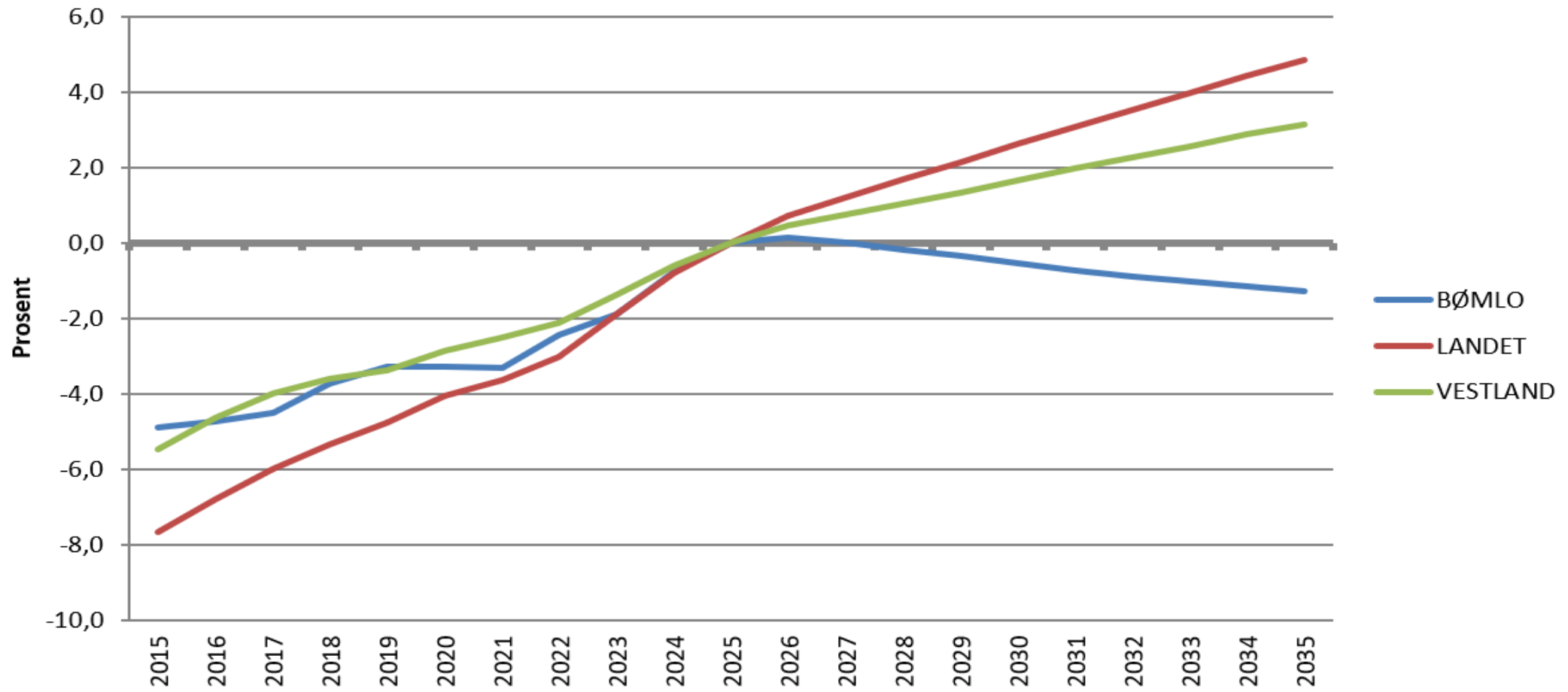
Statsforvaltaren meiner at kommunen si gjeld er høg når vi tek hensyn til at områda

- Eigedomsforvaltning og
- VAR-tenester

er organisert i kommunale aksjeselskap. Denne gjelda blir då ikkje synleggjort i den langsiktige gjelda, og det blir unøyaktig å samanlikne langsiktig gjeld med andre kommunar.

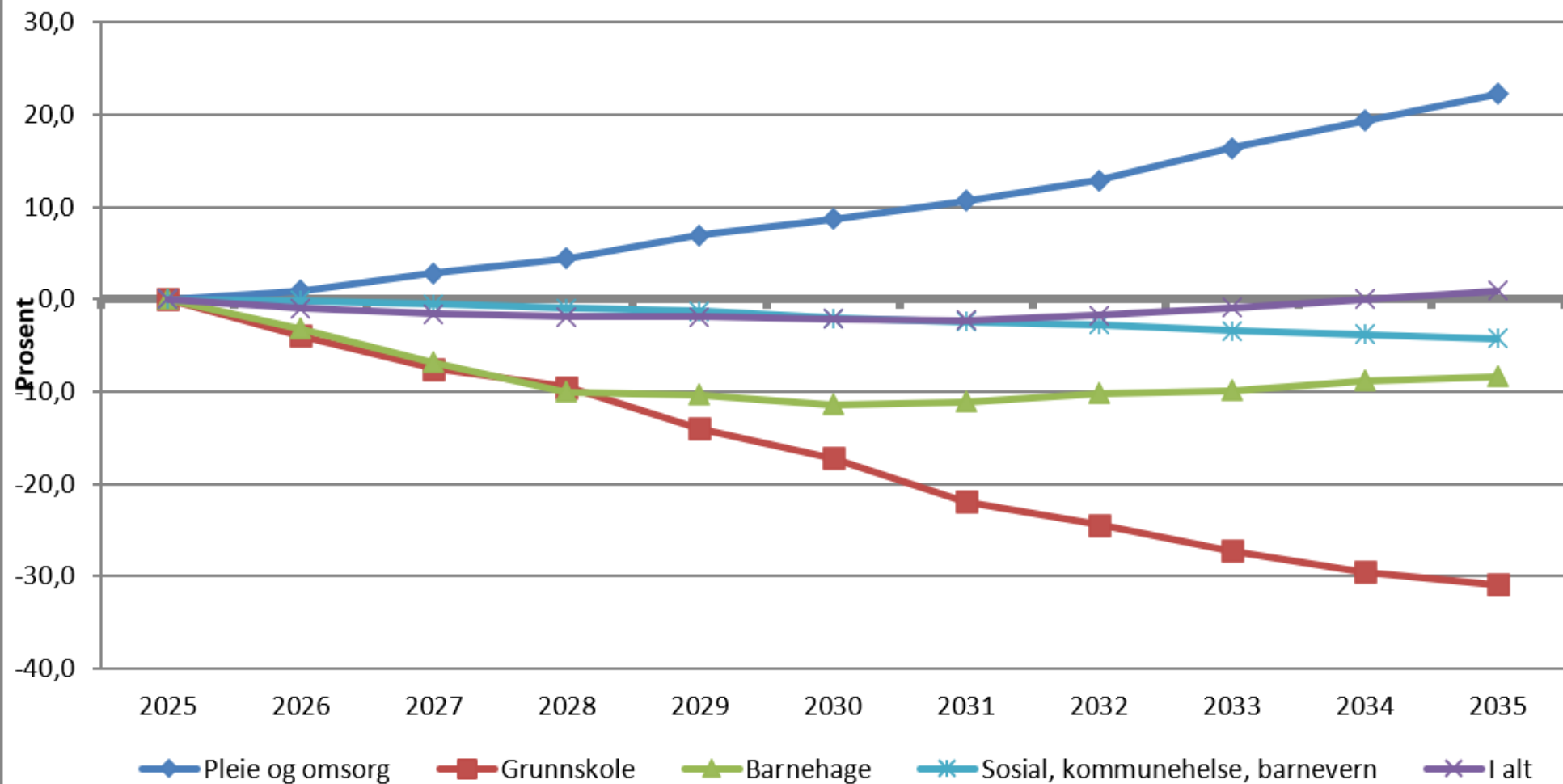
Utvikling i folketall per 1.1

(2025 = 0, SSB MMMM-alternativ TBU metode/ kommunens egen fremskriving)

Endret utgiftsbehov demografi - kommunen - 2025 - 2035

(målt ved inngangen til det enkelte år)

4613 BØMLO

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer

(2025 kroner og endring fra 1.1.2025)

Endring utgiftsbehov per 1.1	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM BØMLO
2026	4 094	-8 426	-5 717	24	367	-820	-10 479
2027	8 395	-7 561	-6 534	-174	335	-975	-6 514
2028	7 257	-4 113	-5 717	-239	154	-783	-3 442
2029	11 210	-9 419	-545	-370	314	-740	451
2030	7 755	-6 794	-1 906	-904	91	-781	-2 539
2031	8 823	-9 961	545	-235	-91	-597	-1 516
2032	9 687	-5 268	1 634	-575	584	-672	5 389
2033	15 778	-5 903	545	-996	277	-706	8 995
2034	13 170	-4 927	1 906	-543	145	-497	9 254
2035	12 872	-2 894	817	-834	399	-599	9 761
Sum 2026-2035	99 041	-65 267	-14 974	-4 846	2 576	-7 169	9 360

Årsaker og utfordringar.....

- Høg lånegjeld i ei tid med stigande rentenivå
- Svingande inntekter frå Havbruksfond (nye konsesjonar kvart andre år)
- Høge utgifter til ressurskrevjande tenestemottakarar (helse og omsorg)
- Fleire eldre med samansette pleiebehov
- Utskrivingsklare pasientar frå spesialisthelsetenesta
- Auka behov for tilrettelegging i barnehage og skule
- Press i barnevernstenestene
- Auka utgifter sosialhjelp både for flyktingar og norske
- Vanskeleg å rekruttere personell – mykje vikarar
- Sjukefråveret kan auke
- Prisvekst
- Demografi

Framtidig handlingsrom....

- **Må handle og sette i verk tiltak**
- Ta politisk styring i det økonomiske handlingsrommet de har
- Sjå etter moglegheiter og ikkje begrensningar
- Meir inkommunalt samarbeid?
- Tilby tenester i «rett» omfang og kvalitet
- Sjå på lønsomheit og effektivitet i dagens strukturar
- Pengene som kjem – må politikarane prioritere bruken av!

Informasjon til innbyggjarane

- Informasjon om trong økonomi og kva som må til
- Forståing hos flest mogeleg av innbyggjarane («alle må vere med på dugnaden»)
- Færre klagesaker og «folkeopprør» mot kommunen
- Dra lasset saman – må fortelje same budskapet
- Dei som treng hjelp, må få det
- Lovpålagte oppgåver må løysast

Berekraftig omstilling til ein ny kvardag!

- Gode grunnlagsdokument – har mulighet til å vere i forkant
- Prioriter og framstå som eitt lag – ikkje omkampar! (sjølv om ein er ueinige)
- Innbyggjar- og brukardialogen er avgjerande
- Kommunestyret er ansvarleg for å forvalte økonomien på ein berekraftig måte, også for dei som kjem etter oss!

Myklebustskipet i Stad
«ro i takt og i same retning»